CMMD43 HS
C9
02.11
M=1 V=1
P1 alue SI

Kun silmät näkevät väriä kaikkialla

▶ Suomalaisen värivalokuvauksen pioneeri Claire Aho innostui kuvauksesta uudelleen eläkepäivillään

Mikael Fränti
HELSINGIN SANOMAT

▶ Hänen ympärillään leijuu kappale suomalaisen elokuvan ja valokuvauksen historiaa. Leijuu siinä hiukan kirjallisuuden ja lehdistömme historiaakin.

Hän on valokuvaaja **Claire Aho** (Brofeldt), 80-vuotismerkkipäiväänsä viettävä pioneeri, joka avaa tänään näyttelynsä Kameraseuran tiloissa.

Claire on kirjailija **Juhani Ahon** ja taiteilija **Venny Soldan-Brofeldtin** vanhimman pojan Heikin tytär. Juhani Aho oli perustamassa *Helsingin Sanomien* edeltäjää *Päivälehteä*.

Vennyn kohtaloon moni meistä eläytyi, kun TV1:n draamaohjelmat esitti hienoa tv-sarjaa *Vennyä*. Siinä **Sara Paavolainen** näytteli upeasti aikaansa edellä ollutta naista.

Tapaan energisen ja nuorekkaan Claire Ahon tuulisena sunnuntaina. Claire ei haluaisi enää palata *Venny*-sarjaan, jonka henkilökuvaa hän paheksui aikanaan. Tinkaan kuitenkin: ”Mikä siinä oli väärää?”

Claire vastaa: ”Ei isoäitini lesbo ollut, kuten sarjassa annetaan ymmärtää, mutta muuten se oli hyvä ja tekijät ovat pyytäneet anteeksi minulta.”

Taiteilija haluaa puhua väristä, niistä kuvaajan tilanteista ja tunnelmista, joita hän pyrki löytämään kamerallaan. Valokuvaaja, pysäytetyn kohtauksen taituri. Valokuvaaja, historian paikallistaja. Valokuvaaja, menneisyytemme muisto.

”Valokuvaus on ollut minulle tapa esittää, kommentoida maailmaa”, Aho sanoo.

Näyttelyn nimi on tyypillistä taiteilijaa: ”Väriä, väriä kaikkialla”.

Koiria rakastava kuvaaja on kantanut kameraa mukanaan kymmenvuotiaasta. 14-vuotiaana hän pääsi isänsä kanssa Lappiin. Kuvausmatkasta muodostui tytön taiteellinen oppitunti.

”Ylioppilaaksi tultuani minun piti valmistua lehtimieheksi Yhteiskunnallisesta korkeakoulusta, mutta valokuvaus vei minut lopullisesti.”

Aho kouliutui valokuvaajaksi isänsä Heikin ja tämän velipuolen **Björn Soldanin** perustamassa elokuva- ja valokuvatoimisto Aho & Soldanissa. Toimisto oli suomalaisen lyhyt- ja dokumenttielokuvan tienraivaaja, mutta vieraili näytelmäelokuvankin puolella. Se tuotti 1937 **Nyrki Tapiovaaran** mestarillisen *Juha*-elokuvan. Siis Juhani Ahon romaanin mukaan.

Claire oli 12-vuotias tavattuaan Tapiovaaran. ”Olihan mielyttävä ihminen, ja niin hyvän näköinen.”

Claire Aho on kuvannut Kyproksella, Korfulla, Lontoossa, Tukholmassa ja rakkaassa Helsingissä. Hän työskenteli 1940-luvun lopulla BBC:ssä Lontoossa.

Hän kuvasi Helsingin olympialaisissa 1952 tšekki **Emil Zátopekin** juoksut ja amerikkalaisia urheilijoita.

Sen jälkeen Warner Bros. -yhtiö tarjosi Clairelle mahdollisuuden tehdä Suomi-katsauksia. Niitä syntyi kymmenen vuoden aikana nelisensataa. Aho ikuisti muun muassa **Eleanor Rooseveltin** Suomen-vierailun. Hän oli ainoa nainen yhtiön kuvaajaporukassa.

Värivalokuvauksen salat Claire Aho sanoo tajunneensa 1950-luvulla Helsingissä. Muistissa olivat isän kokemukset 1920-luvun Saksasta, jossa Heikki Aho oli saanut kipinän väriin professori **Oswaldin** opeissa.

”Värin taju on minulla synnynäistä. Minulla on selektiivinen silmä, kyky nähdä värin eri variaatiot, kyky nähdä, miten värit sointuvat ja asettuvat paikoilleen.”

Taiteilija muutti Tukholmaan 1970-luvun alussa. ”Luin lehdestä, että Ruotsissa olisi töitä viiskytvuotiaallekin. Sain vuokrata ison asunnon tuttavien kautta. Ensimmäinen työpaikkani oli L. M. Ericsonilla.”

Myöhemmin Claire Aho työskenteli Tukholmassa eri järjestöissä, kirjoitti ja valokuvasi. Hän avusti myös Ruotsiin siirtyneitä suomalaisia suuren muuttoaallon aikana.

Aho jäi 1991 eläkkeelle ja innostui uudestaan värikuvauksesta. ”Kävin New Yorkissa ja minua kehotettiin ostamaan digitaalinen kamera.”

Uusi tekniikka luontuu hyvin valokuvaajalle, joka on myös kirjoittanut paljon artikkeleja ja kuvittanut kirjoja.

Hän asuu Tukholmassa puiston vieressä hyvällä alueella lähellä Wennergren-Centeriä.

”Siellä koirienkin ulkoiluttaminen käy kätevästi. Eikä Tukholma suinkaan ole uusi kaupunki minulle, sillä olin täällä jo ennen sotia, kun isä hoiti Pelastakaa lapset -keräystä kreivi **Bernadotten** kanssa.”

Aho on edelleen Suomen kasalainen. Hän pitää päivittäin yhteyttä Suomeen. ”Puhelinlinjat ovat kuumina. Anoin taiteilijaeläkettäkin, mutta en sitä saanut. Ne kai luulee, että tulen toimeen muutenkin.”

▶ Claire Ahon näyttely Väriä väriä kaikkialla on esillä 13. marraskuuta saakka Kameraseuran galleriassa (Lastenkodinkuja 1). Avajaiset ja syntymäpäivävastaanotto tänään klo 15–18.

KATJA TÄHJÄ

Claire Aho on kuvannut koiria muun muassa Korfulla.

KUKA?

Claire Aho

▶ Syntynyt 2. 11. 1925 Helsingissä. Ylioppilas 1944 Tölö Svenska Samskolasta. Opiskeluja 1944–1950 Yhteiskunnallisessa Korkeakoulussa Helsingissä.
▶ Valokuvaajana 1950–1961 Aho & Soldanin värivalokuvaamossa, Warner Pathé Newsin uutiselokuvaajana 1952–1962. Aikakauslehtivalokuvia 1961–1971.
▶ Muutti 1974 Tukholmaan.
▶ Eri tehtävissä 1975–1991 L.M. Ericssonilla, Ruotsinsuomalaisten seurassa, Nordiska Museetissa ja Hufvudstadsbladetin uutiskuvien toimittajana.
▶ Näyttelyitä vuodesta 1991 muun muassa Halosen taidemuseossa Lapinlahdella, Hämeenlinnassa ja Vaasassa. HS

TAUSTA

Elokuva- ja valokuvatoimisto Aho & Soldan

▶ **Juhani Ahon** vanhin poika **Heikki Aho** (s. 1895) valmistui 1920 diplomi-insinööriksi. Hän perusti 1925 velipuolensa **Björn Soldanin** kanssa toiminimen Aho & Soldan. **Claire Ahon** isä Heikki oli toimiston toimitusjohtajana aina kuolemaansa saakka.

Aho & Soldanissa tuotettiin kaikkiaan 400 laadukasta, hyvin persoonallistakin kulttuuri- ja dokumenttielokuvaa.

Toimistossa ymmärrettiin lyhyt- ja dokumenttielokuvan taiteelliset mahdollisuudet. Heikki Aho oli ollut mukana elokuvakerho Projektiossa. Hän oli kirjoittanut poleemisia artikkeleja lyhytelokuvan puolesta.

Toimiston elokuvia on aina kiitetty rytmistä ja suunnitelluista kuvakompositiosta. Aho & Soldan teki 1920-luvun ensimmäisiä värifilmikokeita Suomessa. Toimiston maineikkaita elokuvia ovat *Jean Sibelius kodissaan* (1925), *Villilintujen parissa* (1932), *Talvi* (1937), *Kevätilmaa* (1937).

Näytelmäelokuva *Juhan* (1937) tuotanto sopi hyvin toimistolle, vaikka siitä tuli raskas taloudellinen ponnistus.

Romaanin oikeudet omistanut Heikki Aho halusi elokuvasta kunnianosoituksen isälleen.

Juha oli suomalaisen elokuvan tähdenlennon **Nyrki Tapiovaaran** esikoiselokuva. Se jäi Aho & Soldanin ainoaksi näytelmäfilmituotannoksi.

Aho & Soldan toimi aktiivisesti 1960-luvun alkuun. Heikki Ahon kuolema 1962 ja suomalaisen teollisen elokuvan pohjan murtuminen television tultua merkitsivät myös Aho & Soldanille loppua.

Mikael Fränti

Astrid Swan edustaa Suomea EBU:n festivaaleilla

▶ Laulaja-lauluntekijä **Astrid Swan** edustaa Suomea Euroopan Yleisradioliitto EBU:n Eurosonic-festivaaleilla Hollannin Groningenissa 12.–14. tammikuuta.

Helsinkiläinen Swan julkaisi debyyttialbuminsa *Poverina* toukokuussa.

Levyn pianopainotteinen pop keräsi myönteistä palautetta niin kriitikoilta kuin yleisöltäkin. **STT**

Bryggman-apuraha Saara Renvallille

▶ Sisustusarkkitehdit SIO on myöntänyt vuoden 2005 sisustusarkkitehti Carin Bryggmanin ja professori Erik Bryggmanin rahaston apurahan, 5 000 euroa, sisustusarkkitehti **Saara Renvallille**, 32.

Renvall on yksi Imu design -muotoiluryhmän perustajista ja sen kantavia voimia. Hänellä on myös ollut vuodesta 2004 lähtien oma yritys, Studio sunnuntai.

Bryggmanin rahasto jakaa apurahoja arkkitehdeille ja sisustusarkkitehdeille, jotka ovat enintään 35-vuotiaita. Apurahan saajan tulee olla ansioitunut luovan suunnittelun alueella tai esittää työsuunnitelma, joka edistää luovaa arkkitehtuuria tai sisustusarkkitehtuuria. **HS**

Frans Valkamalle kilpailuvoitto Ranskassa

▶ Suomen kansallisbaletin tanssija **Frans Valkama**, 19, on voittanut Ranskassa Grassen kansainvälisen balettikilpailun seniorisarjan jaetun ensimmäisen palkinnon.

18. kerran järjestetyn kilpailun seniorisarjassa oli viisitoista osallistujaa eri maista.

Valkama on valmistunut Kansallisoopperan balettioppilaitoksesta ja ollut kiinnitettynä balettiin tästä syksystä alkaen. **STT**

ARVIOITA

KONSERTTI

Laatulaulua Gigli-seurassa

▶ Suomen Beniamino Gigli -seuran syyskonsertti Kanneltalossa. Rossella Redoglia, sopraano, Tuula Paavola, mezzosopraano, Petrus Schroderus, tenori, Rolf Broman, bassotenori, Liisa Pimiä, piano.

Laadukasta italialaislaulua kuultiin Gigli-seuran syyskonsertissa.

Italialainen sopraano **Rossella Redoglia** vieraili Suomessa ensi kerran 1999, ja nyt hän oli parantuneen tekniikan sekä äänen kypsymisen myötä saavuttanut uuden tason taiteessaan.

Hän teki pianissimot lumoavasti ja viljeli niitä sopivan anteliaasti. Niinpä **Verdin** *Aidan* ja **Puccinin** *Toscan* aariat toteutuivat nautittavasti.

Suomalaisille rakkaat laulut, **Gastoldonin** *Musica proibita* ja **Falvon** *Dicitencello vuje*, tulvivat sydämellistä ilmaisua ja äänellistä viettelevyyttä. Redoglia lauloi hymyssä suin ja avasi korkeatkin sävelet miellyttävän helposti.

Tenori **Petrus Schroderuksella** on hallussaan arvoinstrumentti. **Cardillon** *Core 'ngrato* ja **Tostin** *Ideale* sopivat hänelle mainiosti ja esittelivät hieman **Jussi Björlingin** ääneen viittaavaa sointia.

Korkeiden sävelten tekniikka ei ole hänellä vielä hallussa. Muutoinkin pitäisi keskittyä **Donizettiin** ja Verdiin, jottei rasitteinen laulu tulisi tavaksi.

Tuula Paavola esitteli herkissä ja kevyissä lauluissa ja aarioissa sekä **Bizetin** ja **Valdesin** habaneroissa mezzosopraanonsa sävykkyyttä ja taipuisuutta, mutta voimallisimmissa numeroissa ääni irtaantui otteesta.

Rolf Bromanilla on uljas äänimateriaali. Nyt hänen takainen ja kurkkuinen äänensä sopi parhaiten **Tšaikovskiin**. Italialaisnumeroissa äänenkäyttö oli keinotekoisesti suurennettua eikä lähtenyt aina tekstistä. Luonnollisuuden tavoittelu on vaikeaa mutta välttämätöntä!

Veijo Murtomäki

KONSERTTI

Lennokasta sambajazzia

▶ Hermeto Pascoal sekstetteineen Tavastialla. Pascoal, sormio ym., Fabio Pascoal, lyömät, Marcio Bahia, rummut, Itibere Zwarg, sähköbasso, Vinicius Dorin, puhaltimet ja Andre Marques, piano.

Brasilian hämmästyttävä rytminero ja erikoismenninkäinen **Hermeto Pascoal**, 69, yllätti esiintymisellään ja konserttinsa verevyydellä. Tavastian konsertti toi elävästi mieleen Pori Jazzin 1984.

Pascoal liikkui ja levytti ahkerasti 1980-luvulla, mutta sen jälkeen ei ole miehestä juuri kuulunut. Nyt hän oli taas valmis varastamaan shown.

Pascoal muistutti valkoisine partoineen yhä **Leif Segerstamia**, jonka ehtymättömän vapaapulsatiivisen sävelvuon sijaan Pascoal heittää peliin ääripulsatiivisen ilotulituksen. Harmoniat ovat paikoin mutkikkaita, mutta taustalla soi myös puhtoinen ja selkeä koillisbrasilialainen baiao, jopa ripaus afrokuubaa.

Aiemmin Pascoal soitti paljon puhaltimia, mutta nyt hän tyytyi sormioon, josta väänsi myös urkua. Lopulta lienee sama, mitä laitetta Pascoal soittaa. Hänellä on kyky taikoa mikä hyvänsä soitin, arkinen esine tai lelu rytmimusiikiin svengiin.

Illan erikoisuus oli juomalasi puolillaan nestettä. Pascoal lauloi lasiin, kurlutti ja kas: soiva lopputulos oli valloittava kurlaus-scatin riemuvoitto. Myös unisono-scatit oman sormion kanssa olivat rentoudessaan hillittömiä.

Pascoalin ja sekstetin pitkä setti oli yhtä hengästyttävä kuin 20 vuotta sitten. Myös bändi oli taituruudessaan samaa luokkaa, olihan mukana samoja vakiovirtuoooseja.

Pascoal tuli Tavastialle yllättäen. Mutta onneksi jazzsamban ystäviä tuli paikalle mukavasti. Se osoittaa, että Tavastian rokkiluolassa voisi olla myös laatumusiikille tilausta.

Jukka Hauru

VIERAANAMME
Aleksin myymälässä tänään 2.11.2005
Tommy Hellsten klo 16.30
haastattelijana Askelen päätoimittaja Pirjo Wesaniemi
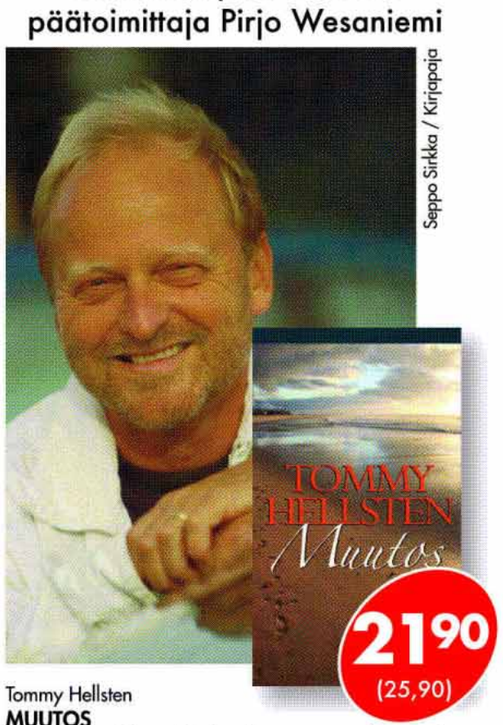

21,90 (25,90)
Tommy Hellsten
MUUTOS
Teokseen on kirjattu hiljaisuudessa syntynyt keskustelu, jossa lukija tunnistaa oman kaipauksensa muutokseen. Kirjan kauniit kuvat ovat Tommy Hellstenin.
Kirjapaja
Tarjoukset voimassa vain 2.11.2005 Aleksanterinkadun ja Kampin myymälöissä.
Tervetuloa!
SUOMALAINEN KIRJAKAUPPA
www.suomalainen.com
Aleksanterinkatu 23, puhelin 010 405 4200
helsinki.aleksi@suomalainenkk.fi
Avoinna ark. 9-20, la 9-18

Uuden Elisa Reilu -liittymän avaajalle 12 kk:n perusmaksut 0€ ja avaus 0€!
TILAA LIITTYMÄSI HETI! 050-4696222 www.gsm-store.com
Elisa Laajakaistan avaajalle S-Etukortilla puheaikaa 60€ (ilman S-Etukorttia 30€)
Elisa Laajakaistan avaus 0€ (norm. 78€)
Elisa Tietoturvapalvelu ja Elisa Tietoturvapalvelu lapsilukolla avaus 0€ (norm. 8,24€/kk)
S-Etukortilla tietoturvan käyttö tammikuun loppuun saakka 0€
Elisa Laajakaistan hinta alkaen 17,90€/kk (256/256 kbit/s)
Laajakaistan 12 kk sopimuksen avaajalle:
Fujitsu Siemens -kannettava hintaan 879€ (Norm hinta 1090€)
• Mobile AMD Sempron 3300+ • 15,4"(1280x800) Crystal View • 512Mt DDR (2x256Mb) • 80Gt kovalevy • Windows XP Home • MS Works 8.0 • Norman Internet Control (3 vuotta)
Tule ja solmi Elisa Etuilta -sopimus myymälässämme, puhut joka ilta klo 18–24 30% edullisemmin*.
Uuden Elisa Matkapuhelin-liittymän avaajalle
Liittymän kk-maksut** 0€/12kk (Vapaa-aika 12 kk ja Reilu 12 kk)
Liittymän avaus 0€
Lisäksi S-Etukortilla puheaikaa 20€
Elisa Reilulla puhut ja tekstaat tasahintaan
Kaikki puhelut ja tekstiviestit 0,085€ min/kpl
Elisa Heimopalvelulla puhelut ja tekstiviestit 0,069€ min/kpl
Liittymän ja Elisa Heimopalvelun avaus 0€, kuukausimaksu 3,95€.
Nokia 6030
• XHTML-selain, GPRS, WAP • Multimediaviestit • FM-radio • Java™ -pelit ja sovellukset • 65 536 värin näyttö
Nokia 3120
• XHTML-selain, GPRS • Multimediaviestit • HF-kaiutin • Java™ -pelit • Pop-Port™ -liitäntä
105€
Nokia 1600
• 65 536 värin näyttö • Tyylikäs, pieni ja kevyt • MP3-tasoiset soittoäänet • Puhuvat hälytykset ja puhuva kello
89€
GSM•store www.gsm-store.com
Kauppakeskus Myyrmanni (3. krs), puh. (09) 566 4604 Ma-pe: 10-20, La: 10-17
Aikatalo Mikonkatu 8 puh. (09) 625 900 Ma-pe: 10-18, La: 10-14
Unioninkatu 39 puh. (09) 626 112 Ma-pe: 9-18, La: 10-15
Malmin Nova Ala-Malmitori 4 puh. (09) 3891103 Ma-pe: 10-19, La: 10-16
Läkkisepänkuja 2, Leppävaara (käynti Lintuvaarantien puolelta) puh. (09) 298 0001 Ma-pe: 10-17.30, La: 10-14
*Elisa Etuilta -sopimus on liittymäkohtainen ja sen voi solmia Elisa Etusopimukseen rekisteröityvät asiakas seuraaviin liittymätyyppeihin: Elisa Reilu, Elisa Aina Plus, Elisa Vapaa-aika ja Elisa Oiva. Edun saaminen muihin liittymiin edellyttää liittymätyypin vaihtoa. Etu koskee normaalihintaisia kotimaan matkapuheluita. Elisa Etuilta on 12 kuukauden määräaikainen sopimus. Sopimuskauden aikana liittymäsopimusta ei voi irtisanoa, eikä liittymän numeroa voi siirtää toiselle teleyritykselle kesken sopimuskauden. Elisa Etuilta -sopimuksella puhut vuoden jokaisena iltana klo 18–24 30 % alennuksella. **Tarjous koskee kaikkia uusia Elisan henkilöasiakkaita sekä 1–10 liittymän yrityksiä. Kuukausimaksutarjous myönnetään ainoastaan uuteen Elisa Vapaa-aika 12 kk (norm. 2,95 €/kk) tai Elisa Reilu 12 kk (norm. 3,95 €/kk) -liittymiin. Tarjoukset eivät koske tarjousaikana suljettuja ja samalle asiakkaalle uudelleen avattuja liittymiä, omistussuhteen muutoksia, eikä liittymätyypinvaihtoja (mukaan lukien vaihdot Kolumbus-liittymistä). Tarjoukset eivät koske Elisan muita matkapuhelinliittymiä eikä Kolumbus-liittymiä. Jos liittymän käyttäjänä on eri henkilö kuin omistaja, voidaan samalle asiakkaalle myöntää tarjous useampaan avattavaan liittymään. 20 €:n lisäpuheaika S-Etukortilla annetaan heti. S-Etukortti on esitettävä liittymää avattaessa. Käyttämättä jäänyttä puheaikaetua ei korvata liittymän irtisanomisen yhteydessä eikä puheaikaa ei makseta irtisanomiskuukaudelta. Numeronsiirtotapauksissa tarjous koskee sellaisia liittymiä, jotka avataan asiakkaalle 60 vrk:n kuluessa sopimuksen tekohetkestä. Elisa Heimopalvelun puhelut lankaliittymästä soitettaessa 0,069€/min + pvm. Elisa Heimopalvelun norm. 7,89€. Tarkemmat hintatiedot myymälästä. Tarjoukset ovat voimassa 1.11.–16.11.2005 ***Tarvitset tietokoneen, jossa on verkkokortti, laajakaistamodeemin, tietoturvaohjelmiston sekä mahdollisesti analogisuotimen. Elisan edustaja tarkastaa saatavuuden osoitteeseesi. Elisa ADSL alk. 17,90 €/kk, nopeusluokat alk. 256/256 kbit/s. Saatavilla olevat nopeusluokat ja kk-hinnat vaihtelevat alueellisesti. Elisa ADSL:n avaus norm. 78 €. Elisa Tietoturvapalvelun avaus norm. 8,24 €. Tarjoukset eivät koske ennen tarjousaikaa tehtyjä, peruttuja ja samalle henkilölle/talouteen uudelleen tehtyjä tilauksia. Tarjoukset ovat voimassa 1.11.–20.11.2005. ****PC:n tarjoushinta on voimassa uudelle Elisan Laajakaista-asiakkaalle. Tarjoushinta edellyttää 12 kk laajakaistaliittymän voimassaoloaikaa. PC:n tarjoushinta ei sisällä Elisa Laajakaistan kk-maksuja. Sopimusta ei voida purkaa kesken kauden. Tarjous on voimassa 8.11. asti. *****Tarjous myönnetään yhteen olemassa olevaan Elisa Matkapuhelinliittymään (koskee kaikkia liittymätyyppejä) tai uuteen Elisa Vapaa-aika, Elisa Alto, Elisa Reilu, Elisa Reilu 12 kk -matkapuhelinliittymään, mikäli asiakas avaa uuden Elisa Laajakaistaliittymän ja solmii Elisa Etusopimuksen. Matkapuhelin ja laajakaistaliittymän omistajan on oltava sama henkilö, jotta Elisa Etusopimus voidaan solmia. Puheaika annetaan asiakkaalle tilauksen jälkeen seuraavan matkapuhelinlaskun yhteydessä. Käyttämättä jäänyttä puheaikaa ei korvata liittymän irtisanomisen yhteydessä. Puheaikatarjous koskee normaalihintaisia kotimaan matkapuheluita, teksti- ja multimediaviestejä. Puheaikaetu ei koske Kolumbus-liittymiä eikä ennen tarjousaikaa tehtyjä, peruttuja ja samalle henkilölle uudelleen tehtyjä tai samaan talouteen uudelleen tehtyjä tilauksia. Tarjous on voimassa 25.7.–20.11.2005. 60 €:n puheaikatarjous edellyttää S-Etukortin esittämistä oston yhteydessä.